
BÖLÜM IX

KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ

BÖLÜM IX

KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ

A. KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ POLİTİKASI

2012-2014 döneminde izlenecek kamu iktisadi teşebbüsleri politikasının hedef ve öncelikleri çerçevesinde, Kamu İktisadi Teşebbüslerinin kaynaklarını etkin ve verimli kullanması, faaliyet gösterdikleri sektörlerde ihtiyaç duyulan mal ve hizmetleri uygun maliyetle üretmeleri ve piyasa fiyatlarından pazarlamaları, KİT'lerin maliyet yapıları ile istihdam giderlerinin piyasada faaliyet gösteren özel sektör kuruluşları ile rekabet edebilecek seviyeye çekilmesi ve gerekli yatırım faaliyetlerini yerine getirerek karlılık ve verimlilik ilkelerine uygun olarak işletilmesi esas alınacaktır.

2012-2014 döneminde,

- KİT'lerin karlılık ve verimlilik ilkelerine uygun işletme stratejisi çerçevesinde faaliyetlerine devam etmeleri için gerekli tedbirler alınacaktır.
- KİT'lerde; yetkilendirmeyi, hesap verebilirliği, şeffaflığı, karar alma süreçlerinde etkinliği ve performansa dayalı yönetimi esas alan stratejik yönetim anlayışı yaygınlaştırılacaktır.
- KİT'ler üzerinde müdahale yetkisi olan kurum sayısını azaltmaya yönelik yeni bir kurumsal yönetim sistemi oluşturulacaktır. KİT'lerin tüm işletmecilik faaliyetlerinde verimliliklerini artıracak ve maliyetlerini düşürecek tedbirler alınacaktır.
- KİT'lerin tüm işletmecilik politikaları, stratejik planlar ile genel yatırım ve finansman kararlarında öngörülen hedeflere ulaşacak şekilde belirlenecek ve etkin bir şekilde uygulanacaktır.
- Üretilen mal ve hizmetlere yönelik tedarik edilecek hammadde miktar ve fiyatları ile üretilen mal ve hizmetlerin miktar ve fiyatları, KİT'lerin stratejik hedefleri ile genel yatırım ve finansman programlarına uygun olacak şekilde tespit edilecektir.
- KİT'lerde piyasa şartlarına uygun fiyatlandırma politikasının uygulanmasına devam edilecektir. KİT'lerde stok, tedarik, üretim ve pazarlama maliyetlerini düşürerek verimliliği artıran ve uluslararası fiyat değişimlerine duyarlı bir finansman politikası izlenecektir.

- Stokta tutulacak mal ve hizmet üretimine ilişkin envanter miktarı (yedek parça dahil) ile üretilen nihai ürün miktarı, KİT'lerin öngörülen mal ve hizmet satışları dikkate alınarak optimum seviyede belirlenecektir.

- KİT'lerin zarar eden işletme birimlerinin sorunları, bu birimlerin fonksiyonları da dikkate alınarak, çözüme kavuşturulacaktır.

- KİT'lerde etkin bir insan kaynakları politikası izlenecektir. KİT'lerde atıl istihdamın azaltılmasına yönelik tedbirlerin uygulanmasına devam edilecek, ancak nitelikli personel ihtiyacının karşılanması için gerekli tedbirler alınacaktır.

- KİT'lerin atıl durumda olan gayrimenkulleri satış, kiralama veya bedelli devir gibi usullerle, rayiç bedel esas alınarak değerlendirilecektir. KİT'lerin atıl olmayan gayrimenkullerinin devir işlemleri ise işletmenin verimliliği, bütünlüğü ve çevre sağlığı gibi hususları olumsuz etkilemeyecek şekilde yürütülecektir. Kamu kurum ve kuruluşlarının KİT'lerin gayrimenkullerine ilişkin devralma taleplerinin değerlendirilmesinde 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümleri esas alınacaktır.

- KİT'lerin bilgi ve iletişim alt yapıları ile organizasyon yapıları gözden geçirilecek; Ar-Ge ve inovasyon faaliyetlerini yürütebilmeleri için gerekli önlemler alınacaktır.

B. KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİNİN YÖNETİMİ

Devletin çeşitli sosyal politika ve hedeflerinin ticari esaslar çerçevesinde gerçekleştirilmesi amacıyla kurulan KİT'ler, Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren ülkemizin yeterli sermaye birikimine sahip olmaması sebebiyle özellikle özel girişimin gerekli yatırımları yapamadığı sektörlerde kurulmuş ve bugüne kadar faaliyet göstermişlerdir. KİT'ler doğal kaynakların ülke ekonomisine kazandırılması, eksik altyapının tamamlanarak sanayi yatırımlarına olanak sağlanması ve istihdam yaratılması gibi özellikleri ile ülke ekonomisinde öncü rol oynamışlardır.

KİT'lerin ülke ekonomisindeki öncü konumu özellikle sermaye yoğun sektörlerde uzun yıllar devam etmiştir. Ancak, sermaye birikiminin oluşması sürecinde özel sektörün kamunun faaliyet gösterdiği birçok sektörde pazar hakimiyetini ele geçirmesi, liberal ekonomi politikalarına ağırlık verilmesi ve Türkiye ekonomisinin konjonktürel olarak yaşadığı zorluklar ile kamu işletmeciliğinin beraberinde getirdiği sorunlar KİT'leri de etkileyerek KİT'lerin mali bünyelerinde giderek artan yapısal bozulmalara neden olmuştur.

Yıllar itibarıyla azalma gösterse bile, KİT'lerin istihdam üzerindeki etkisi her zaman önemini korumuş ve hükümetlerin istihdam politikalarında belirleyici olma özelliğini sürdürmüştür.

KİT'lerde istihdamın rasyonelleştirilmesi, atıl iş gücünün yerine kalifiye eleman alınarak personel profilinin geliştirilmesi ve kuruluşların daha rekabet edebilir hale getirilebilmesi için personel azaltımı politikası izlenmekte olup, her yıl yayımlanan Yatırım ve Finansman Kararnameleri ile 1990 yılı başlarından itibaren KİT'lere bir önceki yıl işten ayrılan personel sayısının belirli bir oranını yeniden istihdam etme izni verilmiş; ayrıca bazı yıllarda atıl istihdamın azaltılmasını amaçlayan teşvikli emeklilik uygulaması hayata geçirilerek KİT'lerin istihdam yapısında önemli iyileşmeler yapılmıştır. Anılan uygulamalar ve özelleştirmeler sonucunda, 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamındaki KİT'lerde 1990 yılında 650.000 olan personel sayısı, 2011 yılı Haziran sonu itibarıyla 153.000'e düşmüştür.

KİT'lerin maliyet yapıları içerisinde büyük paya sahip olan istihdam giderleri, ekonomik durgunluk dönemleri ile sektörel karlılıkların azaldığı dönemlerde KİT'lerin finansman yapılarının aynı sektörde faaliyet gösteren özel işletmelere kıyasla daha yüksek oranda bozulmasına yol açmaktadır. Bununla birlikte, kuruluşların karlarının düşük ve istihdam giderlerinin yüksek olduğu dönemlerde ortalama ücret artışlarının reel olarak yüksek olduğu, diğer bir deyişle enflasyon artış oranlarının üstüne çıktığı da gözlenmektedir (Grafik 1-2).

Yüksek maliyetli hariçten alınan enerji miktarındaki ve kaçak kayıp oranındaki artışlar nedeniyle 2000 yılında zarar eden KİT sistemi, maliyetleri ve istihdamı azaltıcı tedbirlere ağırlık verilmesi ve üretilen mal ve hizmet fiyatlarının girdi maliyetlerini yansıtacak düzeyde ayarlanması vb. idari önlemlerin de olumlu etkisiyle 2001 yılından bu yana kâr etmektedir. Özellikle enerji kuruluşlarında girdi maliyetlerindeki artışı karşılayacak gerekli fiyat ayarlamalarının yapılabilmesini teminen 2008 yılı Temmuz ayından itibaren uygulanmaya başlanan Maliyet Bazlı Fiyatlandırma Mekanizması ile söz konusu kuruluşların mali yapılarında önemli oranda iyileşme sağlanmıştır.

2000 yılında 233 sayılı KHK kapsamındaki KİT'ler 0,1 milyar TL zarar ederken, 2009 ve 2010 yıllarında sırasıyla 7,7 milyar TL ve 9 milyar TL kâr etmiş, 2011 yılında ise KİT'lerin 3,5 milyar TL kâr etmeleri programlanmıştır (Tablo 1).

KİT'lerin son 10 yıldır kâr etmelerine rağmen, yüksek istihdam ve yüksek yatırımdan kaynaklanan amortisman giderleri gibi hususlar nedeniyle TCDD ve TTK gibi kuruluşlar sürekli olarak zarar etmekte olup, zarar eden söz konusu kuruluşların faaliyetlerine aksatmadan devam etmelerini teminen bu kuruluşlara genel bütçeden kaynak aktarımı yapılmaktadır.

KİT'lere bütçeden yapılan transferler 1995 - 1998 arasında reel olarak bir düşüş göstermişken, söz konusu transferler 1999 ve 2000 yıllarında reel bir artış eğilimine girmiştir. 2001-2005 döneminde transfer harcamalarında tekrar düşüş trendi yaşanmış; ancak 2006 yılından itibaren TCDD'nin yatırım ve istihdam giderleri ile ekonomik olmayan hatlarla ilgili görev zararlarının karşılanması, TTK ve TKİ'nin fakir ailelere ücretsiz kömür dağıtım görevinden kaynaklanan görev zararlarının karşılanması, TİGEM'in sulama yatırımları için gerekli finansman ihtiyacının karşılanması ve TMO'nun hububat ve fındık alımlarından kaynaklanan görev zararlarının karşılanmasını teminen KİT'lere genel bütçeden yapılan transferlerde reel olarak artış gözlenmiştir (Grafik 3).

Kamu işletmelerinde kurumsal yönetim uygulamalarının iyileştirilmesine ilişkin olarak kuruluşlara performans hedefleri verilmesi, yönetimin hesap verebilirliğinin ve etkinliğinin artırılması ve bağımsız dış denetçiler tarafından performans denetimi ve mali denetim yapılmasına imkan sağlanması yönündeki çalışmalar sürdürülmektedir. Bu kapsamda, Hazine Müsteşarlığı portföyünde bulunan KİT'lerin faaliyetlerine ve mali bilgilerine ilişkin olarak şeffaflık ve hesap verilebilirlik ilkeleri doğrultusunda kamuoyunun bilgilendirilmesi amacıyla 2007 yılında ilk defa "Hazine Pay Sahipliği Raporu" yayımlanmıştır. 2008 yılında söz konusu raporun kapsamı Hazine portföyünde bulunan kuruluşların yanı sıra özelleştirme kapsam ve programında bulunan kuruluşlar, bütçe dışı fonlar, döner sermaye işletmeleri ve kamu işletmesi niteliğindeki diğer kuruluşları da kapsayacak şekilde genişletilerek "Kamu İşletmeleri Raporu"na dönüştürülmüştür. Söz konusu raporun her yıl yayımlanmasına devam edilecektir.

C. SEKTÖREL GELİŞMELER

1. Tarım Sektörü

Tarım sektöründe AB ile uyumun sağlanmasına yönelik çalışmalar sürdürülmektedir. Destekleme sisteminde yapılacak düzenlemeler ile Türkiye ve AB tarımsal piyasaları arasında fiyat ve işleyiş uyumunun gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.

2011 yılında TMO'nun hububat alımları hedeflenen miktarın altında kalmış olup, kampanya dönemi sonunda Kuruluşun yaklaşık 1.2 milyon ton alım yapması öngörülmektedir. 2011 yılında dünya genelinde hububat üretiminde artış yaşanmış, ancak tüketimdeki artış nedeniyle devir stoklarında yeterli gelişme kaydedilmemiştir. Dünyanın büyük ihracatçı ülkelerinden olan Rusya, Ukrayna ve Kazakistan'ın hububat üretimindeki artış nedeniyle geçtiğimiz yıl konulan ihracat yasakları ve kota uygulamalarını kaldırmaları neticesinde dünya hububat ticareti rahatlamıştır. Dünya fiyatları incelendiğinde, 2010 yılı Haziran ayı ortalarından itibaren dünya hububat üretimindeki düşüş nedeniyle fiyatların yükselmeye başladığı ve 2011 yılının ilk 6 ayında da artış eğilimini sürdürdüğü görülmektedir. Buna karşılık, ülkemizde gerek hububat üretiminin iklim koşulları nedeniyle artış göstermesi gerekse TMO'nun gerekli tedbirleri alması nedeniyle fiyatlarda spekülasyon hareketlerin ortaya çıkması engellenmiştir. Bu çerçevede, TMO'nun hububat piyasasını düzenleyici rolü devam etmiştir. 2010 yılı sonuna kadar EBK'ya verilen canlı hayvan ithal etme yetkisi 2011 yılı sonuna kadar uzatılmış, 2011 yılında da EBK iç piyasada kırmızı et fiyatlarının dengeye gelmesi amacıyla canlı hayvan ithal etmiştir. Ancak, 2010 yılı ile karşılaştırıldığında yapılan ithalat miktarının önemli oranda azalma gösterdiği görülmektedir.

TİGEM'in Ceylanpınar İşletmesi sulama yatırımları 2011 yılında da devam etmiş olup, söz konusu yatırım faaliyetlerinin 2012 yılında tamamlanması beklenmektedir. Bahse konu yatırımların tamamlanmasıyla birlikte TİGEM işletmelerinde sulanan arazi miktarında önemli artış olması, böylelikle Kuruluşun hububat tohumluğu üretiminde önemli artışlar sağlanması beklenmektedir.

Diğer taraftan, TŞFAŞ'nin özelleştirilmesine ilişkin süreç devam etmektedir.

2. Bankacılık Sektörü

Kamu sermayeli bankalar, finansal ve operasyonel açıdan yeniden yapılandırma faaliyetleri neticesinde son yıllarda kârlılık ve verimlilik açısından sektörde faaliyet gösteren ticari bankalarla rekabet edebilecek düzeye erişmişlerdir.

Kamu sermayeli bankaların özelleştirmeye hazırlık çalışmaları devam etmektedir. Bu kapsamda, Türkiye Halk Bankası A.Ş.'nin sermayesinde bulunan Hazineye ait hisseler, 5/2/2007 tarihli ve 2007/8 sayılı ÖYK Kararı ile özelleştirme kapsam ve programına alınmış olup, Türkiye Halk Bankası Hazine Müsteşarlığı portföyünden çıkmış bulunmaktadır. Söz konusu karar uyarınca Bankanın yüzde 25'i halka arz edilmiş ve bahse konu hisseler 10/5/2007 tarihi itibarıyla İMKB'de işlem görmeye başlamıştır.

Diğer taraftan, 6/11/2010 tarihli ve 2010/964 sayılı Kamu Bankalarının Yeniden Yapılandırılması ve Hisse Satış İşlemlerine İlişkin Sürenin Uzatılmasına Dair Kararın 1 inci maddesi uyarınca 15/11/2000 tarihli ve 4603 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan kamu bankalarının yeniden yapılandırılması ve hisse satış işlemlerine ilişkin süre 25/11/2010 tarihinden geçerli olmak üzere 5 yıl uzatılmıştır.

Tarımsal üretimin geliştirilmesi ve üreticilerin finansman ihtiyaçlarının uygun koşullarda karşılanması, verimlilik ve kalitenin artırılması amacıyla Ziraat Bankası tarafından tarım kesimine kullandırılan sübvansiyonlu kredilere ilişkin indirim oranları bazı yatırım konularında 23/7/2010 tarihli ve 2010/745 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yükseltilmiş olup, Banka tarafından tarım sektörüne kullandırılan kredilerde cari faiz oranları üzerinden konularına göre yüzde 50 – yüzde 100 oranlarında indirim yapılmaktadır. Söz konusu indirim oranları, uygulamaya ilişkin usul ve esasların belirlendiği 2011/1240 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında 2011 yılında da geçerliliğini sürdürmektedir.

Türkiye Halk Bankası tarafından esnaf ve sanatkarlara kullandırılan sübvansiyonlu kredi uygulamasına 2011 yılında da devam edilmiş olup, uygulamaya ilişkin usul ve esasların belirlendiği 2011/1239 sayılı Karar çerçevesinde, esnaf ve sanatkara kullandırılan kredilerin cari faiz oranının yüzde 50'si Hazine Müsteşarlığı tarafından karşılanmaktadır. Ziraat Bankası ve Halk Bankası tarafından tarım sektörüne ve esnaf ve sanatkara kullandırılan sübvansiyonlu krediler nedeniyle ortaya çıkan maliyet (gelir kayıpları) söz konusu uygulamaların dayanağını teşkil eden kararnameler kapsamında Hazine Müsteşarlığı Bütçesinden karşılanmaktadır.

3. Enerji Sektörü

Elektrik enerjisi sektöründe, 2001 yılında yürürlüğe giren 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile öngörülen piyasa yapısına ulaşılması için gerekli reform uygulamaları 17/3/2004 tarih ve 2004/3 Sayılı YPK Kararı eki “Elektrik Enerjisi Sektörü Reformu ve Özelleştirme Stratejisi Belgesi” kapsamında ana başlıklar halinde belirlenmiş ve takvime bağlanmıştır.

Yaşanan gelişmeler doğrultusunda, 2008 yılında 5784 sayılı “Elektrik Piyasası Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” yürürlüğe girmiş; bahsi geçen Strateji Belgesi 18/5/2009 tarihli YPK Kararı ile “Elektrik Enerjisi Piyasası ve Arz Güvenliği Strateji Belgesi” adı altında revize edilerek yeniden yayınlanmıştır. Bu çerçevede; dağıtım şirketlerinin özelleştirilme işlemleri devam etmekte olup, devir işlemlerinin de tamamlanmasını müteakip elektrik dağıtım şirketlerinin tamamen özel sektör eliyle yürütülmesi öngörülmektedir. Revize strateji belgesi uyarınca üretim tesislerinin

özelleştirilmesi çalışmaları da başlatılmış olup, 2012 - 2014 döneminde kamunun elektrik üretimi alanındaki payının önemli ölçüde azaltılması planlanmaktadır.

Diğer taraftan, enerji sektöründe faaliyet gösteren KİT'lerin herhangi bir sermaye transferine gerek kalmadan kendi imkanlarıyla faaliyetlerini sürdürebilir hale gelmelerini teminen de çalışmalar devam etmektedir. 2012 yılında TEMSAN'a sermaye transferi öngörülmeyle birlikte bu şirketin yeniden yapılandırılması çalışmalarının sonuçlanması sonrasında Kuruluşun tamamen kendi imkanları çerçevesinde faaliyetlerini sürdürmesi beklenmektedir.

4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun Geçici 17 nci maddesi ve buna dayanılarak çıkarılan Aydınlatma Yönetmeliği ve ilgili diğer mevzuat çerçevesinde sokak ve caddelerin aydınlatma giderleri ile trafik sinyalizasyonlarına ait enerji tüketim bedellerinin 2009-2015 yılları arasında Hazine Müsteşarlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanması hükmüne bağlanmıştır. Bu çerçevede, 2012-2014 döneminde bu ödemelerin Hazine Müsteşarlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanmasına devam edilecektir.

KİT'ler Hakkında 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 35 inci maddesi uyarınca, fakir ailelere bedelsiz kömür yardımı yapılmasına yönelik, 31/12/2009 tarih ve 2009/15760 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca Türkiye Kömür İşletmeleri Genel Müdürlüğü ve Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından yapılan işlemler sonucunda oluşan görev zararlarının karşılanması amacıyla 2012 yılı bütçesinde gerekli tutarda ödenek ayrılmıştır.

4. Ulaştırma ve Haberleşme Sektörü

2010 yılında Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş tarafından 1.077 milyon TL, Vodafone Telekomünikasyon A.Ş. tarafından 413 milyon TL ve Avea İletişim Hizmetleri A.Ş. tarafından 340 milyon TL olmak üzere toplam 1.830 milyon TL tutarında Hazine payı ödenmiştir.

TCDD tarafından 2010 yılında 627 km yol yenilemesi gerçekleştirilerek, 2009 gerçekleştirmelerine göre yüzde 48 oranında artış sağlanmıştır. 2010 yılı sonu itibarıyla Merkezi Trafik Kontrol Sistemi (CTC) ile kontrol edilen (sinyalli) hat uzunluğu 3.908 km'ye ulaşmıştır. 2010 yılı sonu itibarıyla elektrikli hat uzunluğu da 3.161 km'ye ulaşmıştır. Demiryolu trafiğinin daha etkin ve sağlıklı bir şekilde sürdürülmesini teminen sinyalizasyon ve elektrifikasyon çalışmalarına devam edilmektedir.

Ankara-İstanbul arasında yüksek hızlı tren (YHT) projesi uygulamaya konularak bu hat üzerinde 250 km hız yapabilen trenler ile seyahat süresinin yaklaşık 3 saate indirilmesi çalışmaları kapsamında; YHT işletmeciliği Ankara-İstanbul YHT Projesinin 1. etabı olan Ankara-Eskişehir arası YHT hattı 14/3/2009 tarihinde kullanıma açılmıştır. Ankara-İstanbul YHT hattının tamamının 2013 sonunda faaliyete geçmesi planlanmaktadır. Ankara-Konya arasında demiryolu ulaşım süresini 1 saat 15 dakikaya düşürmesi planlanan ve test sürüşleri devam eden YHT hattı 2011 yılı Ağustos ayından itibaren faal olarak hizmet vermeye başlamıştır. Ayrıca yapım çalışmaları devam eden Ankara-Sivas YHT hattının faaliyete geçmesi ile bu iki şehir arasında seyahat süresinin 2,5 saate düşürülmesi planlanmaktadır.

AB Mevzuatına uyum sağlamak üzere demiryolu taşımacılığı alanında 2003–2008 yıllarını kapsayan eylem planı doğrultusundaki “Türk Demiryolu Sektörünün Yeniden Yapılandırılması ve Güçlendirilmesi” projesi kapsamında Türk demiryolu sektörünün yasal ve yapısal çerçevesinin AB mevzuatına uygun bir şekilde oluşturulmasını sağlamak üzere hazırlanan “Genel Demiryolu Çerçeve Kanunu” ile TCDD’yi yeniden yapılandırmaya yönelik “TCDD Kanunu” taslakları üzerindeki çalışmalar sürdürülmektedir. Ayrıca Türkiye-AB Mali İşbirliği çerçevesinde yer alan “Katılım Öncesi Yardım (IPA)” mekanizması kapsamında değerlendirilen “Türk Demiryollarının Reformu” projesi, 2010 yılı Aralık ayında ilgili konsorsiyum şirketleriyle imzalanan sözleşmeyle başlamıştır.

2012 Mali Yılı Bütçesi hazırlanırken, kamu harcamalarını sağlam gelir kaynakları ile finanse etmek ve verimliliği artırmak suretiyle, bütçe açıklarımızı azaltmak ve enflasyonu düşürmek hedeflerine uygun olarak, KİT sisteminin gereklerini de gözetilen bir bütçe hazırlanmasına özen gösterilmiştir.

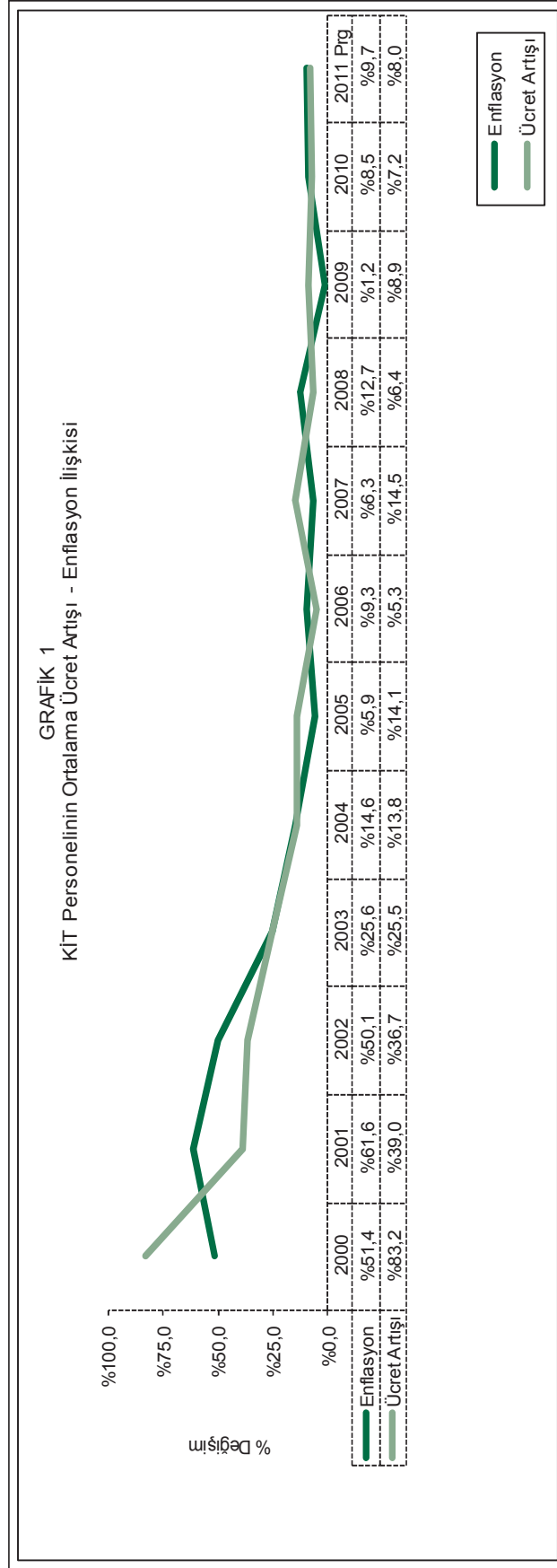
2000-2011 dönemine ait “KİT’lerde Ortalama Maaş-Ücret Artışı ve Enflasyon İlişkisi”, “KİT İstihdam Harcaması ve Kar/Zarar İlişkisi”, “Genel KİT Dengesi”, “KİT Bütçe Transferleri” ve “KİT’lerden Sağlanan Vergi Dışı Normal Gelirler”e ilişkin bilgilerin yer aldığı tablo ve grafikler ekte yer almaktadır.

TABLO 1
233 Sayılı KHK Kapsamındaki KİT'lerin Genel Dengesi (2000-2011)

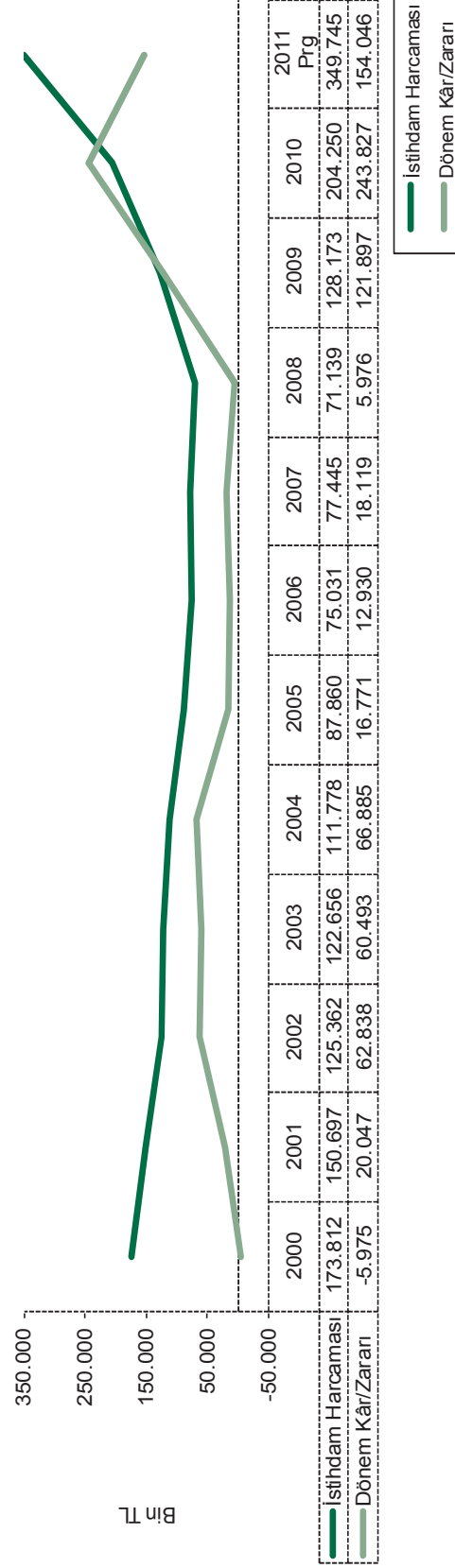
	2000	2001(*)	2002 (*)	2003 (*)	2004 (*)	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011 (Prg)
Kaynaklar	12.668.772	22.782.764	32.005.689	25.178.563	47.446.662	18.296.349	18.504.057	17.892.486	30.677.694	30.370.636	30.027.910	27.518.102
Ödemeler	12.170.525	22.371.141	32.228.760	25.435.451	47.094.184	17.969.530	18.814.831	18.351.886	31.253.367	31.498.161	30.396.682	26.346.972
Kaynak - Ödeme Farkı	498.247	411.622	-223.071	-256.888	352.478	326.819	-310.773	-459.400	-575.673	-1.127.524	-368.772	1.171.130
Yatırımlar	1.834.736	1.873.720	3.125.780	2.491.362	2.091.066	2.204.263	2.785.304	2.546.650	3.001.945	3.699.192	5.165.069	7.427.968
Temini Gerekli Finansman	-1.336.489	-1.462.097	-3.348.852	-2.748.250	-1.738.588	-1.877.444	-3.096.077	-3.006.050	-3.577.618	-4.826.716	-5.533.841	-6.256.838
Finansman Kaynakları	1.344.773	1.462.098	3.348.852	2.748.250	1.738.588	1.877.444	3.096.082	2.760.639	3.275.796	5.207.215	8.548.855	5.274.417
Bütçe	827.852	1.011.600	1.171.847	877.000	948.742	921.264	1.917.293	1.610.960	2.042.259	2.560.434	6.062.145	2.359.483
Görev Zararı	58.056	95.481	787.945	979.610	280.500	501.862	689.854	699.962	1.233.537	2.646.781	2.486.710	2.914.935
Yardım	8.284											
Dış Proje Kredisi	450.581	355.017	1.389.060	891.640	509.346	454.318	488.935	449.717				
Kârlar	-141.537	767.328	3.610.277	4.365.313	5.362.298	1.455.191	1.226.746	1.829.022	664.185	7.757.258	9.385.838	3.578.123
Görev Zararları (-)	638.933	849.379	982.370	541.187	680.269	1.358.135	1.408.540	703.986	1.245.216	1.913.800	3.216.233	3.323.250
Kâr/Zarar (Görev Zararı Hariç)	-780.470	-82.051	2.627.907	3.824.126	4.682.029	97.056	-181.794	1.125.036	-581.031	5.843.458	6.169.605	254.873
İstihdam (Ortalama Kişi)	374.037	325.801	286.129	270.351	224.023	159.732	156.665	156.075	150.917	151.013	150.192	148.806

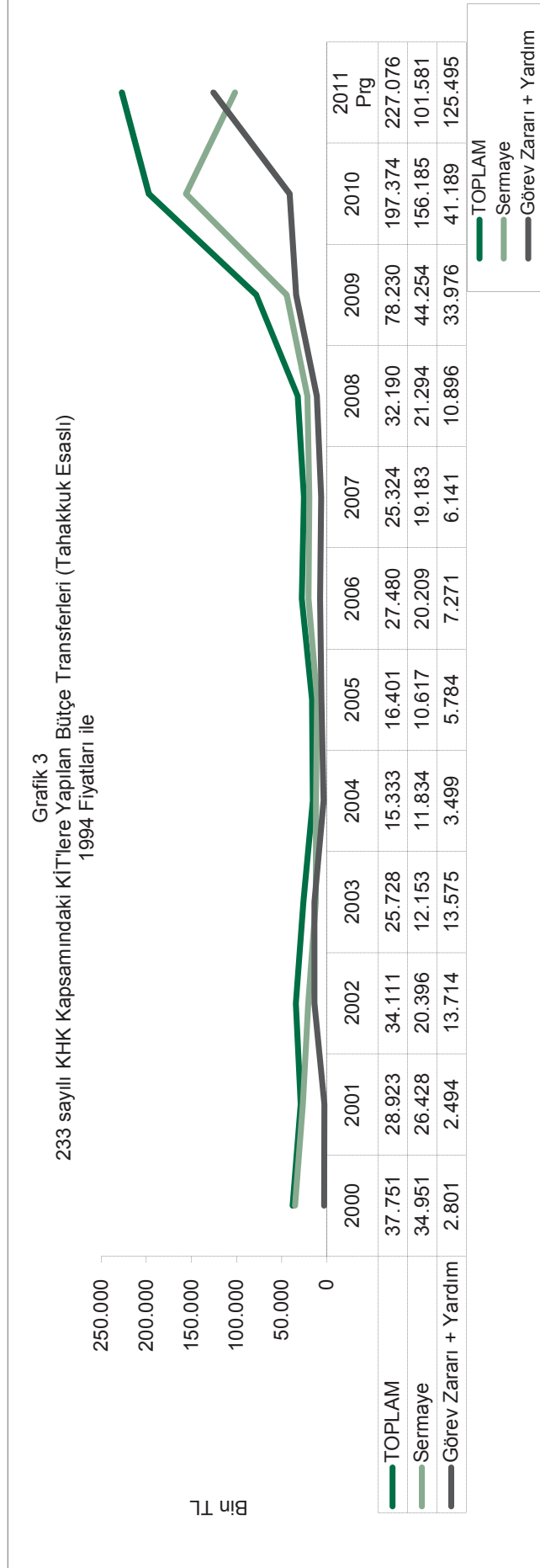
Not: Özelleştirme kapsamına alınan TEKEK 2001 yılında, TŞFAŞ 2002 yılında, TEDAŞ 2004, SÜMER HALI 2007 yılında sistemden çıkartılmıştır.

(*) 2001-2004 yılları arasında Türk Telekom dahil edilmiş olup, Kuruluşun %55'lik hissesinin 2005 yılı Kasım ayında özelleştirilmesi nedeniyle 2005 yılından itibaren Türk Telekom hesaplardan çıkartılmıştır.

GRAFİK 2
KİT İstihdam Harcaması - Kar Zarar İlişkisi
(Özelleştirme Dahil), 1994 Fiyatları ile

TABLO 2
KİT'lerden Sağlanan Vergi Dışı Gelirler (2000-2011)

GELİRİN ÇEŞİDİ	(Bin TL)											
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011 Prg.
A- Hazine Portföyü ve İştirak Gelirleri	139.147	538.615	755.961	1.582.250	1.268.950	2.127.532	3.428.187	1.596.725	1.926.933	1.666.306	1.080.198	2.006.153
KİT'lerden Elde Edilen Temettü Gelirleri (*)	139.147	538.615	755.961	1.582.250	1.268.950	2.127.532	3.428.187	1.596.725	1.926.933	1.666.306	1.080.198	2.006.153
B- KİT'lerden Sağlanan Gelirler (1)	387.655	679.943	956.050	1.305.025	949.823	165.975	190.507	229.918	278.878	281.434	332.475	448.943
DHMI (%10-%14)		35.263	59.928	60.825	78.081	74.903	73.274	103.085	116.073	138.008	149.355	182.615
DMO (%10)	6.544	4.740	7.435	6.623	8.971	18.185	21.607	17.467	17.067	19.171	21.369	23.312
KEGM (%10)				8.188	8.932	10.121	13.723	13.219	13.922	18.394	24.457	36.669
Türk Telekom (%15) (**)	379.763	639.940	888.687	1.176.309	789.229							
BOTAŞ (15)	4											
TEDAŞ (%8)	1.344											
TPAO (%10)				53.080	64.610	62.766	81.903	96.147	131.816	105.861	137.295	206.348
TOPLAM (A+B)***	526.802	1.218.558	1.712.011	2.887.275	2.218.773	2.293.507	3.618.694	1.826.643	2.205.810	1.947.740	1.412.674	2.455.095

(1) 5018 sayılı Kanununun 78. maddesi uyarınca KİT'lerden tahsil edilen hasılat paylarını göstermektedir. 5018 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önceki yıllara ait tutarlar ilgili yıl Bütçe Kanunları uyarınca tahsil edilmiştir.

(*) 2006 yılı temettü gelirinin yüksek görünmesinin sebebi 2006 yılı Ocak ayında Türk Telekom'dan yapılan 1.405 Milyon TL'lik nakit aktarımıdır.

(**) 2004 yılı Ağustos ayından itibaren Türk Telekom'dan alınan hasılat payı Özel İletişim Vergisine dönüştürülmüştür.

(***) GSM Operatorlerinden elde edilen %15'lik hasılat payları ve Kamu Bankalarından elde edilen temettü gelirleri hariç.

